

## УРОК 10

## 1. ПУНКТУАЦИЯ (ЗНАКИ ПРЕПИНАНИЯ).

В отличие от русской формальной пунктуации в сербском языке логическая или смысловая пунктуация. В частности, запятая ставится лишь в тех случаях, когда тот или иной элемент предложения ощущается автором как дополнительный, не главный с точки зрения законченности высказывания. Перед союзом *да* запятая обычно не ставится:

Видим *да* напољу пада киша. *«Я вижу, что на улице идет дождь».*

Игор жели *да* му купиш лопту. *«Игорь хочет, чтобы ты ему купила мяч».*

Запятая ставится между однородными членами предложения и перед союзами **а**, **али**:

Ана чита, пише и говори српски. *«Анна читает, пишет и говорит по-сербски».*

Ана чита и пише, али не говори српски. *«Анна читает и пишет, но не говорит по-сербски».*

Ана чита, а Зора пише. *«Анна читает, а Зора пишет».*

После порядковых числительных, написанных арабскими цифрами, обязательно ставится точка (если после даты нет другого знака препинания):

Данас је 15. октобар 2005. године. *«Сегодня 15 октября 2005 года».*

Сравните: (15.10.2005 — 1.09.2006)

2. ВИД ГЛАГОЛА. Как и в русском языке, большинство сербских глаголов могут быть несовершенного или совершенного вида. Глаголы несовершенного вида отвечают на вопрос «что делать?», а глаголы совершенного вида отвечают на вопрос «что сделать?». Например:

улазити *«входить, въезжать»* — ући *«войти, въехать»*;

излазити *«выходить, выезжать»* — изаћи *«выйти, выехать»*;

долазити *«приходить, приезжать»* — доћи *«прийти, приехать»*;

одлазити *«уходить, уезжать»* — отићи *«уйти, уехать»*.

Запомните спряжение глагола **доћи** в настоящем времени.

ја дођ-ем	ми дођ-емо
ти дођ-еш	ви дођ-ете
он (она, оно) дођ-е	они (оне, она) дођ-у

Замените инфинитив конструкцией *да + настоящее время*.

ја морам доћи	ми морамо доћи
ти мораш доћи	ви морате доћи
он мора доћи	они морају доћи


— Дођи! «Приходи!» Дођите! «Приходите!»  
(буквально: Приди, придите!)

Запомните спряжение глагола **отићи** в настоящем времени.

ја од-ем	ми од-емо
ти од-еш	ви од-ете
он (она, оно) од-е	они (оне, она) од-у

Замените инфинитив конструкции *да + настоящее время*.

ја желим отићи	ми желимо отићи
ти желиш отићи	ви желите отићи
она жели отићи	оне желе отићи

 **3. СПРЯЖЕНИЕ И УПОТРЕБЛЕНИЕ ГЛАГОЛА ХТЕТИ.** Глаголы **моћи** «мочь» и **хтети** «хотеть» спрягаются в настоящем времени не так, как большинство сербских глаголов. Вы уже познакомились с глаголом **моћи** и знаете, что форма 1 лица единственного числа настоящего времени этого глагола отличается от других: **ја могу** — сравните: **ја желим, ја морам** и т. д. Глагол **хтети** имеет не только особое окончание в 1 лице единственного числа, но и в 3 лице множественного числа:

#### хтети

ја <b>ХОЋУ</b>	ми хоћ-емо
ти хоћ-еш	ви хоћ-ете
он (она, оно) <b>ХОЋЕ</b>	они (оне, она) <b>ХОЋУ</b>

Глагол **хтети** имеет краткие безударные формы (**ћу, ћеш, ће, ћемо, ћете, ће**) и употребляется не только в зна-

чении «хотеть», но и в функции вспомогательного глагола в формах будущего времени, например:

Да ли ћеш доћи у Београд? — Хоћу.

«Ты *придеши* в Белград?» — «Да (*приеду*)».

Кад ћете доћи? — Сутра ћемо доћи у Београд.

«Когда вы *придете*?» — «Завтра мы *приедем* в Белград».

Отрицательные формы: **нећу, нећеш, неће, нећемо, нећете, неће**.



4. Прочитайте и переведите диалог. Разыграйте диалог, заменяя выделенные слова словами в скобках.

тврђава	крепость
Калемегдан	Калемегдан (старинная крепость в Белграде)
зоолошки врт	зоопарк
већ	уже
Већ си била тамо.	Ты уже была там.

— Хало, Тања! Овде Гоца.

— Здраво, Гоцо. Како си?

— Хвала, добро. Шта има ново?

— Желимо да видимо Калемегдан.

— Већ си била тамо.

— Јесам. Али, Калемегдан је велика тврђава и велики парк. Данас желимо да идемо у зоолошки врт у парку.


— Да ли можете да дођете код нас у госте у три сата после подне?

— Извини, не можемо да дођемо у три сата, али можемо да дођемо у пола четири.

— То није страшно. Дођите у пола четири! Чека вас ручак. Пао!

— Пао!

(у два сата — у петнаест до три; у четири сата — у четири и петнаест; у пет сати — у пет до пет; у шест сати — у десет до шест; у седам сати — у седам и десет; у осам сати — у пола девет)

 5. Запомните формы прошедшего и будущего времени глагола **бити**.

### Прошедшее время (перфект)

Форма перфекта образуется из двух компонентов:

1. вспомогательного глагола **бити (јесам)** и 2. причастия смыслового глагола.

**Единственное число**      **Множественное число**

**Мужской род**      **Мужской род**

ја сам био «*я был*»      ми смо били «*мы были*»

ти си био «*ты был*»      ви сте били «*вы были*»

он је био «*он был*»      они су били «*они были*»

**Женский род**      **Женский род**

ја сам била «*я была*»      ми смо биле «*мы были*»

ти си била «*ты была*»      ви сте биле «*вы были*»

она је била «*она была*»      оне су биле «*они были*»

**Средний род**      **Средний род**

оно је било «*оно было*»      она су била «*они были*»

### Будущее время (футур 1)

Эта форма образуется из двух компонентов: вспомогательного глагола **хтети** и инфинитива смыслового глагола.


**Единственное число**      **Множественное число**

ја ћу бити «*я буду*»      ми ћемо бити «*мы будем*»

ти ћеш бити «*ты будешь*»      ви ћете бити «*вы будете*»

он (она, оно) ће бити      они (оне, она) ће бити

«*он (она, оно) будет*»      «*они будут*»


 6. Ответьте на вопрос по модели: а) *Je li Nebojsha danas ovde? — Niје. Био је јуче (вчера).*

Je ли Тања данас код Зоре? Je ли Игор данас у школи? Je ли Милош данас на послу? Je ли Саша данас у хотелу? Je ли Гордана данас на универзитету? Je ли Драгица данас у биоскопу? Јеси ли данас у кафани? Јесте ли данас на стадиону?

б) *Јесу ли Гордана и Небојша данас овде? — Јесу. И сутра (завтра) ће бити.*

Јесу ли Зора и Милош данас код куће? Јесу ли Нада и Милан данас у амбасади? Јесу ли Тина и Марина данас на факултету? Јесу ли Тања и Коља данас у Москви? Јесу ли туристи данас у хотелу? Јеси ли данас у кафани? Јесте ли данас на стадиону? Јесмо ли данас срећни?



 7. Прочитайте и переведите диалог.

### На ручку

рођак      **родственник**

кисела (минерална) вода      **минеральная вода**

самопослуга      **магазин**

играти фудбал      **самообслуживания**

цвеће (ср.)      **играть в футбол**

Баш је лепо!      **цветы**

**Какие же красивые**

**(цветы)!**

колико дуго      **сколько времени, как**

**долго**

већ недељу дана      **уже одну неделю**

зграда      **здание**

хор      **хор**

*одушевљени смо	мы в восторге
Ево Милоша!	Вот Милош!
* Пробај(те)!	Попробуйте!
*домаћи	1. домашний
	2. отечественный
шљивовица	шливовица
	(сливовая ракия)
*Послужите се!	Угощайтесь!
качкаваљ	твердый сыр
Јеси ли за ракију?	Ты будешь ракию?
Њевапчићи	чевапчичи (маленькие
	люля-кебаб)
специјалитет	фирменное блюдо
укусан	вкусный
Живели!	За здоровье! (тост)
путовати (путујем)	путешествовать,
	ехать
ићи авионом, аутобусом	лететь на самолете,
	ехать на автобусе
Тиват <i>город в Черногории, где находится аэропорт;</i> Будва <i>город в Черногории, которому 2000 лет;</i> Сутоморе <i>курорт в Черногории;</i> Свети Стефан <i>остров, где средневековый рыбацкий поселок переоборудован в роскошную гостиницу</i>	
*чај	настой из трав;
	руски чај чай
торта (ж)	торт
воће (ср.)	фрукты
Срећан пут!	Счастливого пути!

Тања и Коља су у Зорином стану. Овде су Зорине пријатељице Гордана и Драгица и Милошеви рођаци Страхиња и Небојша. Небојша иде да игра фудбал у дворишту. Милош није код куће, зато што мора да купи вино и киселу воду у самопослузи.

Коља: Зоро, ово цвеће је за тебе.  
 Зора: Хвала. Баш је лепо! Ово су моји пријатељи из Москве: Тања и Коља. Ово су Гордана, Драгица и Страхиња и Небојша.  
 Тања: Драго ми је.  
 Гордана: Мило ми је.  
 Драгица: Колико сте дуго у Београду?  
 Коља: Већ недељу дана.  
 Драгица: Где сте још били?  
 Коља: Били смо у Смедереву, у Крушевцу и у старом манастиру Раваници. Како су лепе зграде у Раваници! Како дивно пева хор! Одушевљени смо.  
 Зора: Гордана и Драгица су биле у Москви у јулу. Много им се свиђа Москва.  
 Тања: Страхиња, да ли сте били у Москви?  
 Страхиња: Нажалост, нисам, али желим да дођем у Москву.  
 Гордана: Мораш да дођеш!  
 Зора: Ево Милоша! И Небојша је ту.  
 Милош: Здраво, Тања, здраво, Коља! Био сам у самопослузи. Желим да пробате нашу домаћу шљивовицу и киселу воду «Књаз Милош».  
 Зора: Ручак је на столу. Можемо да ручамо. Послужите се! Ово је качкаваљ. Пробајте га!  
 Милош: Коља, јеси ли за ракију?  
 Коља: Хвала. А шта је ово?  
 Зора: То су њевапчићи. Српски специјалитет. Пробајте их! Да ли вам се свиђају? Јесу ли укусни?  
 Коља: Баш су лепи!  
 Милош: Живели!  
 Сви: Живели!  
 Гордана: Коља, када путујете у Црну Гору?  
 Коља: Идемо авионом за Тиват. Сутра, петог августа ћемо бити у Тивту. Из Тивта идемо аутобусом у Сутоморе код Чедомира.

Тања: Чедо има лепу кућу. Собе за туристе су удобне, а нису скупе.

Драгица: Да ли ћете бити у Будви?

Тања: Хоћемо. У Будви је лепа тврђава Цитадела и много старих зграда. Желимо да видимо и стари манастир Острог на врху планине.

Зора: Торга је на столу. Пробајте је! Тамо је воће. Пробајте га! Јесте ли сви за кафу? За Тању и Кољу имам и руски чај.

Тања: Твоја црна кафа је дивна. Ми смо за кафу.

Милош: Живели! Срећан пут!

8. Задајте вопрос по модели: *Ово је шљивовица. — Јеси ли за шљивовицу?*

Ово је вода. Ово је сок. Ово је кафа. Ово је чај. Ово је вино. Ово је пиво. Ово је ракија. Ово је вињак. Ово је водка. Ово је лозовача (виноградная водка)

9. Предложите блюдо гостям по модели: *Ово је качкаваљ. — Пробајте га! Ово је торта. — Пробајте је! Ово је воће. — Пробајте га! Ово су ћевапчићи. Пробајте их!*

Ово је бифтек (бифштекс). Ово је шницла (шницел). Ово је крменадла (свиная отбивная). Ово је говеђи одрезак (антрекот). Ово је јагњеће печење (жаркое из барашка). Ово је пастрмка (форель). Ово су шкампи (креветки). Ово су лигње (кальмары). Ово су сарме (голубцы).

10. Дополните предложения по модели:  
*Била сам у Москви. Много ми се свиђа Москва.*

Коља је био у Београду. Тања је била на Калемегдану. Ми смо били у Будви. Гордана је била у Москви. Ње-

гови пријатељи су били у Крушевцу. Ви сте били у Котору. Девојке су биле у Смедереву. Ја сам била у Новом Саду. Зора је била на мору. Ја сам била у манастиру Раваници.

11. Ответьте на вопрос по модели: *Да ли си био у Београду? — Нисам. Али ћу бити.*

Да ли си био у Смедереву? Да ли је Никола био на Калемегдану? Да ли је Зора била у Москви? Да ли смо били у Будви? Да ли сте били на Светом Стефану? Да ли сам била у Раваници? Да ли су девојке биле у Крушевцу? Је ли Страхиња био у Русији? Да ли си био (била) у Србији и Црној Гори?

12. Ответьте на вопросы по модели:  
а) *Зашто мораш да одеш? (имам много посла) — Морам да одем зато што имам много посла.*

Зашто мораш да одеш? (време није лепо) Зашто Милош мора да оде? (жели да купи поклон) Зашто ми морамо да одемо? (чека вас посао) Зашто ви морате да одете? (желимо да видимо филм на телевизији)

Зашто Зора и Тања морају да оду? (Милош не воли кад неко пуши)

б) *Зашто желиш да дођеш у Београд? (знам да је Београд леп град) — Желим да дођем у Београд зато што знам да је Београд леп град.*

Зашто желиш да дођеш у Београд? (знам да је у Београду стара тврђава Калемегдан) Зашто желите да дођете у Крушевац? (знамо да је у Крушевцу лепа црква Лазарица) Зашто ми желимо да дођемо у Смедерево? (знате да је у Смедереву стара тврђава) Зашто Тања жели да до-

ђе у Раваницу? (зна да је Раваница стар и леп манастир) Зашто туристи желе да дођу у Будву? (знају да је у Будви лепа Цитадела) Зашто богати људи желе да дођу на Свети Стефан? (знају да је Свети Стефан лепо острво)



13. Прочитајте и преведите текст.

друштво

компания,

общество

\*препоручивати (препоручујем)

рекомендовать

домаћин

хозяин (дома)

\*наздрављати

предлагать тост

Тања и Коља су у Зорином стану. У лепом су друштву. Ту су Зорине пријатељице Гордана и Драгица. У јулу су биле у Москви. Москва им се много свиђа. И Милошеви рођаци Страхиња и Небојша су ту. Небојша игра фудбал у дворишту. Он није био у Москви, али жели да дође зато што је Москва велика и интересантна. Милош је био у самопослузи, али је сада код куће. Он поздравља госте. Ручак је на столу. Милош препоручује Кољи и Тањи шљивовицу и ђевапчиће. Гости из Москве пробају српски специјалитет. Одушевљени су. Драгица пита кад Коља и Тања путују у Црну Гору. Коља одговара да ће сутра, петог августа, бити у Црној Гори. Чека их Зорин пријатељ Чедомир, Црногорац. Његова кућа је лепа, а собе за туристе нису скупе. Тања и Коља ће бити и у Будви зато што желе да виде тај стари град и Јадранско море. Домаћин наздравља Тањи и Кољи и жели им срећан пут.

Согласитесь или возразите.

**Слажем се. Не слажем се.**

Зора и Милош су у Кољином стану.

Гордана и Драгица су Зорине пријатељице.

Биле су у Москви зими.

Москва им се свиђа.

Страхиња жели да дође у Москву зато што је далеко од Београда.

Милош је био у самопослузи, али је сада на послу.

Милош препоручује гостима српске специјалитете.

Гости су љути.

Коља и Тања ће бити у Црној Гори осмог јула.

Чедомир је Црногорац.

Будва је стари град на Јадранском мору.

Ответьте на вопросы.

Где су Тања и Коља? У каквом су друштву? Да ли су Драгица и Гордана биле у Москви? Зашто Страхиња жели да дође у Москву? Где је био Милош? Зашто сад могу да ручају? Шта препоручује Милош Тањи и Кољи? Да ли им се свиђа српски специјалитет? Шта пита Драгица? Када ће гости из Москве бити у Црној Гори? Ко их чека? Шта је Чедомир? Каква је његова кућа? Јесу ли собе за туристе скупе? Зашто ће Тања и Коља бити у Будви? Шта им жели домаћин?



14. Дополните предложения по модели:

*Зора касни. — Све жене касне.*

Петар много ради. Сви професори много ... Саша пуно чита. Сви студенти пуно ... Гордана добро кува. Све жене добро ... Овај студент пажљиво слуша. Сви студенти пажљиво ... Наш професор много пита. Сви професори много ... Коља много путује. Сви туристи много...

- ☞ 15. Ответьте на вопросы по модели: *Петар иде у библиотеку. А Александар?* — *И Александар иде у библиотеку.*

Милан иде у учионицу. А Петар и Драган? Драгица иде у продавницу. А ја? Ми идемо у биоскоп. А ти? Ја идем у министарство. А ви? Ти идеш у ресторан. А она? Гордана иде на посао. А они?

- ☞ 16. Ответьте на вопросы по модели: *Куда идеш?* — *Идем у библиотеку.*

Куда иде Гордана? (универзитет) Куда иду Зора и Милош? (ресторан) Куда идем? (учионица) Куда идеш? (биоскоп) Куда идемо ја и Гордана? (продавница) Куда иду Небојша и Страхиња? (стадион).

- ☞ 17. Ответьте на вопросы по модели. Ответ запишите, обозначая дату арабскими цифрами:

— *Који је данас датум?* — *Данас је двадесети септембар.* — *Данас је 20. септембар.*

18 септембра, 12 мая, 3 ноября, 10 декабря, 3 июня, 1 апреля, 19 февраля, 8 января, 14 августа, 22 июля, 16 октября, 8 марта, 30 января, 27 октября, 14 ноября, 4 июля, 27 января, 3 сентября.

- ☑ 18. **Dobro došli u Srbiju i Crnu Goru!**

🎧 Прочитайте диалог.

### U restoranu

dvoje (troje, četvoro)      двоє (троє, четверо)  
rezervisan                      забронирован

Donesite!	Принесите!
naručiti	заказать
sa ledom (bez leda)	со льдом (безо льда)
kelner, konobar	официант
kelnerica, konobarica	официантка

### Jelovnik

Pića	напитки
prirodni voćni sokovi	натуральные соки
belo (crno, suvo, desertno) vino	белое (красное, сухое, десертное) вино
šampanjac	шампанское
vinjak	виньяк (коньяк)
crna kafa	черный кофе
bela kafa	кофе с молоком
turska kafa	кофе по-турецки

Predjela	закуски
hleb	хлеб
maslac	масло (сливочное)
ulje	масло (растительное)
sirće	уксус
sos	соус
sir	сыр; брынза
šunka	ветчина
kajgana	яичница

Supe i čorbe	первые блюда
supa	бульон
čorbast pasulj	густой суп из фасоли
čorba od povrća	густой суп из овощей

Glavna jela	вторые блюда
-------------	--------------

pečenje	жаркое
pečeno prase	жареный поросенок
pečeno pile	жареный цыпленок
goveđi odrezak	антрекот
svinjski odrezak	отбивная
ražnjići	шашлык
mešano meso na žaru	мясное ассорти на гриле
pljeskavica	котлета (тонкая)
Riba i morski plodovi	рыба и морепродукты
tuna	тунец
bakalar	треска
jesetra	осетр
pastrmka	форель
škampi	креветки
lignje	кальмары
hobotnica	осьминог
ostrige	устрицы
jastog	омар
školjke	моллюски
Desert	десерт
Sladoled	мороженое
Kolač	пирожное
Voćna salata sa šlagom	фруктовый салат со взбитыми сливками
Pribor za jelo	столовый прибор
tanjir	тарелка
čaša	бокал
šolja	чашка
nož	нож
viljuška	вилка
kašika	ложка

Гости улазе у ресторан

Gost: Dobro veče! Želimo sto za dvoje (troje, četvoro).

Kelner: Izvolite. Taj sto je slobodan.

Gost: Sviđa mi se ovaj sto.

Kelner: Na žalost, ovaj sto je rezervisan.

Gost: Dobro. I taj sto je dobar.

Kelner: Šta želite da naručite?

Gost: Molim vas, jelovnik i kiselu vodu.

Kelner: Sa ledom ili bez leda?

Gost: Sa ledom. I donesite, molim vas, još jednu čašu.

Imate li srpske (crnogorske) specijalitete?

Kelner: Mogu da vam preporučim hobotnicu na žaru.

Gost: Hvala. Čekajte malo. Želimo da čitamo jelovnik.

Sad želimo da naručimo. Od predjela jednu salatu od paradajza i mešanu salatu, čorbast pasulj i hobotnicu. Za desert voćnu salatu i jednu porciju sladoleda. I bocu «Vranca».

Kelner: Je li bilo ukusno?

Gost: Jeste, hvala. Molim vas, račun.

Разыграйте диалог «В ресторане», заменяя выделенные слова названиями блюд, указанными в меню.

Прочитайте диалог.

### U Mekdonaldsu

za ovde чтобы съестть здесь (в зале)

za poneti на вынос

sitno мелочь

ostatak сдача

— Izvolite.

— Big-mek i koka-kolu.



— Za ovde ili za poneti?

— **Za poneti.**

— Imate li sitno?

— Nenam.

— Izvolite ostatak.

Разыграйте диалог «В Макдоналдсе», изменив ответ клиента.

## 🔑 Словарь

баш	усилительная частица;
бифтек	очень
већ	бифштекс
воће (ср.)	уже
говеђи	фрукты
долазити	говяжий; говеђи одрезак
*домаћи	антрекот
домаћин	приходить, приезжать
доћи	1. домашний
друштво	2. отечественный
дуго	хозяин (дома)
ево	прийти, приехать
Живели!	компания, общество
зграда	долго; колико дуго как
изаћи	долго
излазити	вот
јуче	1. За здоровье! (тост)
	2. Да здравствует!
	здание
	выйти
	выходить
	вчера

качкавалъ	твердый сыр
кисео	кислый; кисела вода
лигње	минеральная вода
крменадла	кальмары
*наздрављати	свинная отбивная
одлазити	поднимать тост
*одушевљен	уходить
острво (с)	в восторге
отићи	остров
пастрмка	уйти
*печење	форель
	жаркое; јагњеће печење
	жареный ягненок
*послужити се	угоститься
*препоручивати (препоручујем) коме шта	рекомендовать
	препоручити коме шта
пут	рекомендовать
	дорога, путь; Срећан пут!
путовати (путујем)	Счастливого пути!
	путешествовать, ехать,
самопослуга	ездить
специјалитет	универсам
	фирменное (национальное)
сарме (мн. ж)	блюдо
сутра	голубцы
торта (ж)	завтра
ћевапчићи (мн. м)	торт
	чевапчичи
	(маленькие люля-кебабы)
улазити	входить
ући	войти
хор	хор
хтети (хоћу)	хотеть
цвете (с)	цветы

*чај	отвар из трав; руски чај
	чай
шkamпи	креветки
шљивовица	шљивовица (сливовая водка)
шницла (ж)	шницелъ

## ПРИЛОЖЕНИЕ

### Проверьте себя

1. Расположите попарно кириллические и латинские графемы (буквы и буквосочетания), обозначающие один и тот же звук.

Ђ ђ, Ж ж, З з, И и, Ј ј, Љ љ, Њ њ, П п, Р р, С с, Ћ ћ, У у, Х х, Ц ц, Ч ч, Џ џ, Ш ш;

С с, Ѓ ѓ, Ї њ, Џ џ, Н н, I i, J j, Lj lj, Nj nj, P p, R r, S s, Š š, U u, Z z, Ž ž.

Кирилица

Latinica

Ђ ђ

Ђ ђ

.....

2. Назовите числительные, пользуясь подсказкой.

Jedan, 11; dva, 12, 20, 200; tri, 13, 30, 300; četiri, 14, 40, 400; pet, 15, 50, 500;

Šest, 16; 60, 600; sedam, 17, 70, 700; osam, 18, 80, 800; devet, 19, 90, 900; hiljada, 2000, 3000, 4000, 5000, 6000,

7000, 8000, 9000; 1 000 000 (milion); 1 000 000 000 (milijarda).

3. Составьте рассказ о Сербии и Черногории из 10 фраз.

1. Srbija i Crna Gora se nalaze u Evropi i na Balkanu.

2. ....

4. Скажите, какие города находятся в Сербии, а какие в Черногории.

Beograd, Pogorica, Cetinje, Smederevo, Novi Sad, Budva, Kruševac, Kotor, Bar, Niš, Tivat, Sremski Karlovci.

Srbija

Crna Gora

1. Beograd 1. Podgorica

2..... 2.....

5. Познакомьтесь с собеседником. Составьте вероятный сценарий знакомства, расположив реплики в правильном порядке.

1. Drago mi je. Ja sam Dragica Vukadinović.

2. Dozvolite da se predstavim. Zovem se Nikolaj Petrovič Ivanov.

3. Jeste li za kafu? Hajdemo u kafanu!

4. Milo mi je. Jeste li iz Beograda, Dragice?

5. Nije. Moje ime je Nikolaj, moje prezime je Ivanov, a Petrovič je ime po ocu.

6. Ja sam državljанин Rusije. Iz Moskve sam.

7. Nisam. Živim i radim u Mladenovcu. To nije daleko od Beograda. Odakle ste vi?

8. Izvolite! 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

9. Je li Petrovič vaše prezime? 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

10. Mogu li nešto da vas pitam, Nikola? 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

6. Назовите 10 сербских (черногорских) имен, 5 мужских и 5 женских.

1. Miloš 1. Zora

2..... 2.....

7. Назовите 10 напитков и 10 блюд.

1. šljivovica 1. čevapčići

2..... 2.....

8. Составьте вопросы с 10 вопросительными словами.

šta, ko, čiji, koji, kakav, gde, kuda, kada, kako, koliko

1. Šta ste po struci?

2. ....

9. Подберите по 5 пар антонимов — прилагательных с противоположным значением.

Devojka Udžbenik

1. lepa — ružna 1. interesantan — dosadan

2..... 2.....

10. Подберите подходящий цвет для 10 предметов.

1. sunce a) beo 1. žuto sunce

2. krv b) crn 2.....

3. sneg c) siv

4. ugalj d) crven

5. obrazi e) žut

6. lice f) zelen

7. kosa g) smeđ

8. oblak h) bled

9. nebo i) rumen

10. trava j) plav

11. Это домены 10 разных стран. Как они называются и на каком языке говорят их жители?

YU, GE, UK, FR, AT, HR, CZ, UA, RU, CN

1. YU — Srbija. Srbi i Crnogorci govore srpski (srpskohrvatski).

2. ....

12. Произнесите скороговорки.

### BRZALICE

Žute čizme u čizmedži-baše.

Ključićem ću te, kalemčićem ću te.

Otud ide crn trn da odgrize crnom trnu crn vrh.

13. Закройте правую часть страницы и постарайтесь понять вывески (надписи). Откройте правую колонку и сверьтесь с русским переводом.

Pazi!  
Vuci!  
Guraj!  
Toalet, WC (vece)  
U kvaru  
Rezervisano  
Otvoreno (Radi)  
Zatvoreno (Ne radi)  
Ulaz  
Izlaz  
Nužni izlaz  
Zabranjen prolaz  
Zabranjen parking  
Zabranjeno pušenje

*Осторожно!*  
*К себе!*  
*От себя!*  
*Туалет*  
*Не работает (сломано)*  
*Забронировано*  
*Открыто*  
*Закрыто*  
*Вход*  
*Выход*  
*Запасный выход*  
*Проход запрещен*  
*Стоянка запрещена*  
*Не курить!*

Privatno vlasništvo

Samoposluga

Robna kuća

Prodavnica nameštaja

Knjižara

Cvećara

Apoteka

Ambulanta

Pošta

Recerpcija

*Частное владение*

*Универсам*

*Универмаг*

*Мебельный магазин*

*Книжный магазин*

*Цветочный магазин*

*Аптека*

*Медпункт*

*Почта*

*Администратор*

14. Закройте правую часть и постарайтесь перевести слова и предложения с русского языка на сербский. Откройте правую колонку и проверьте правильность перевода.

*времена года*

*зима, зимой*

*весна, весной*

*лето, летом*

*осень, осенью*

*Какая сегодня погода?*

*Сегодня тепло*

*(холодно, солнечно).*

*Идет дождь (снег).*

*январь*

*февраль*

*март*

*апрель*

*май*

*июнь*

*июль*

*август*

*сентябрь*

*годиšnja doba*

*zima, zimi*

*proleće, u proleće*

*leto, leti*

*jesen, u jesen*

*Kakvo je vreme danas?*

*Danas je toplo (hladno, sunčano).*

*Pada kiša (sneg).*

*januar*

*februar*

*mart*

*april*

*maj*

*jun(i)*

*jul(i)*

*avgust*

*septembar*

октябрь	oktobar
ноябрь	novembar
декабрь	decembar
Какое сегодня число?	Koji je danas datum?
Сегодня 27 октября.	Danas je dvadeset sedmi oktobar.
Когда у него день рождения?	Kada ima rođendan?
День рождения у него 27 октября.	Ima rođendan dvadeset sedmog oktobra.
<b>время</b>	<b>vreme</b>
неделя	nedelja
понедельник	ponedeljak
вторник	utorak
среда	sreda
четверг	četvrtak
пятница	petak
суббота	subota
воскресенье	nedelja
Какой сегодня день?	Koji je danas dan?
Сегодня среда.	Danas je sreda.
Когда у вас урок?	Kada imate čas?
Урок у нас в среду.	Imamo čas u sredu.
По воскресеньям я не работаю.	Nedeljom ne radim.
день	dan
час	sat (čas)
минута	minuta
Сколько времени?	Koliko je sati?
Сейчас 7 часов (15 минут восьмого, без 15 восемь).	Sada je sedam sati (sedam i petnaest, petnaest do sedam).
<b>приветствие</b>	<b>pozdrav</b>
здравствуйте	dobar dan

добрый день	dobar dan
доброе утро	dobro jutro
добрый вечер	dobro veče
спокойной ночи	laku noć
привет	zdravo
пока	zdravo, čao
всего доброго	prijatno
приятного аппетита	prijatno
спасибо	hvala
пожалуйста	1. molim 2. izvolite
Как дела?	Kako ste?
<b>знакомство</b>	<b>upoznavanje</b>
Как тебя (вас) зовут?	Kako se zoveš (zovete)?
Меня зовут Петр Иванов.	Zovem se Petar Ivanov.
имя, отчество, фамилия	ime, ime oca, prezime
Откуда вы?	Odakle ste?
Я из России.	Ja sam iz Rusije.
Я гражданин России.	Ja sam ruski državljanin.
<b>путешествие</b>	<b>putovanje</b>
паспортный контроль	pasoška kontrola
таможня	carina
Это мои личные вещи.	To su stvari za ličnu upotrebu.
У меня нет ничего для таможенного досмотра.	Nemam ništa za carinu.
чемодан	kofer
большая сумка	torba
рюкзак	ruksak
дамская сумка	tašna
аэропорт	aerodrom
самолет	avion
справочное бюро	šalter za informacije

Когда прилетает  
(вылетает) рейс...?  
Почему опаздывает рейс...?  
Где регистрация на рейс...?

Началась ли посадка...?  
Скажите, пожалуйста, где  
остановка такси (автобуса)?  
Эта маршрутка идет в Будву?  
Какая следующая остановка?  
поезд  
железнодорожный вокзал  
автовокзал  
билет в...; билет туда  
и обратно  
порт  
теплоход

**гостиница**

администратор  
гид  
Я хочу двухместный номер  
с кондиционером  
и телевизором.  
Завтрак включен?  
Где горничная?  
В комнате не работает  
кондиционер (телевизор).  
Можно позвонить  
с этого телефона?  
Как мне позвонить  
в российское посольство  
(консульство)?

Kada dolazi (odlazi) let...?  
Zašto kasni let...?  
Gde je registracija  
(čekiranje) za let...?  
Je li počelo ukrcavanje...?  
Recite, molim vas, gde je  
taksi (autobuska) stanica?  
Je li to minibus za Budvu?  
Koja je sledeća stanica?  
voz  
železnička stanica  
autobuska stanica  
karta za...; povratna karta  
luka  
brod

**hotel**

ресепсija  
vođič  
Želim dvokrevetnu sobu sa  
klima uređajem i  
televizorom.  
Je li doručak uključen?  
Gde je sobarica?  
U sobi ne radi  
klima-uređaj (televizor).  
Mogu li da pozovem sa  
ovog telefona?  
Kako mogu da pozovem  
rusku ambasadu  
(ruski konzulat)?

Можно мне здесь оставить  
записку?  
Вы можете разбудить меня  
завтра в 7 часов?  
Для меня нет записки?  
Я хочу отдать это в стирку  
(в чистку).  
медпункт

**магазин**

универсам  
универмаг  
распродажа  
фотопленка  
батарейка  
зарядное устройство  
мобильник  
карточка для пополнения  
баланса  
шляпа  
джермпер  
футболка  
юбка  
платье  
туфли  
босоножки  
товар отечественного  
производства  
импортный товар  
Сколько стоит (стоят)?  
Это дорого.  
Где касса?  
Взвесьте 500 граммов.  
У вас есть фотопленка?  
Покажите мне...

Mogu li da ostavim  
poruku ovde?  
Možete li da me probudite  
sutra u 7 sati?  
Ima li poruka za mene?  
Želim da to dam na pranje  
(hemijsko čišćenje).  
ambulanta  
prodavnica  
samoposluga  
robna kuća  
rasprodaja  
film  
baterija  
punjač  
mobilni (telefon)

dopuna  
šešir  
džemper  
majica  
suknja  
haljina  
cipele  
sandale

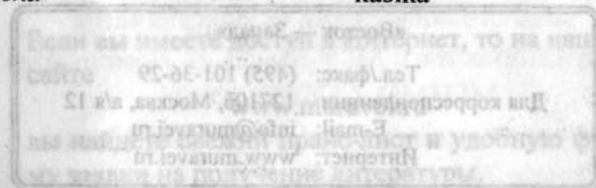
domaći proizvod  
iz uvoza  
Koliko košta (koštaju)?  
To je skupo.  
Gde je blagajna?  
Izmerite 500 grama.  
Imate li film?  
Pokažite mi...

Дайте мне...	Dajte mi...
Где я могу примерить?	Gde mogu da probam?
<b>цвет</b>	<b>boja</b>
белый	beo
черный	crn
серый	siv
красный	crven
голубой (синий)	plav
зеленый	zelen
желтый	žut
коричневый	braon
розовый	roze
темно-синий	teget
бежевый	bež
красивый	lep
хороший	dobar; lep
плохой	loš
большой	velik
маленький	mali
новый	nov
старый	star
<b>аптека</b>	<b>apoteka</b>
лекарство от головной боли, от поноса, от ожогов, от насморка	lek za glavobolju, proliv, opекotine, kijavicu
бинт	gaza, zavoj
Где врач (поликлиника)?	Gde je lekar (ambulanta)?
У меня болит голова (зуб, живот, сердце, рука, нога).	Boli me glava (zub, stomak, srce, ruka, noga).
<b>рынок</b>	<b>piјаса</b>
фрукты	voće

клубника	jagode
черешня	trešnje
персики	breskve
абрикосы	kajsije
яблоки	jabuke
груши	kruške
арбуз	lubenica
овоци	povrće
помидор	paradajz
огурец	krstavac
перец	paprika
<b>обменный пункт</b>	<b>menjačnica</b>
Я могу обменять 100 долларов?	Mogu li promeniti 100 dolara?
<b>ресторан</b>	restoran
кафе	kafana
официант	konobar
завтрак	doručak
обед	ručak
ужин	večera
Я могу заказать столик на двоих?	Mogu li da rezerviščem sto za dvoje?
Дайте меню, пожалуйста.	Dajte mi jelovnik, molim.
Счет, пожалуйста.	Račun, molim.
Что вы мне рекомендуете?	Šta mi preporučujete?
Принесите воду со льдом (bez leda).	Donesite vodu sa ledom
(безо льда).	
блюдо	jelo
фирменное блюдо	specijalitet
напитки	pića
натуральные соки	prirodni sokovi

белое (красное, сухое, десертное) вино	belo (crveno, suvo, desertno) vino
шампанское	šampanjac
коньяк	vinjak (konjak)
черный кофе	crna kafa
кофе с молоком	bela kafa
кофе по-турецки	turska kafa
закуски	predjela
хлеб	hleb
сливочное масло	maslac
растительное масло	ulje
уксус	sirće
соус	sos
сыр	sir, kačkavalj
ветчина	šunka
яичница	pržena jaja
омлет	kajgana
бульон	supa
густой суп	čorba
вторые блюда	glavna jela
жаркое	pečenje
жареный цыпленок	pečeno pile
антрекот	goveđi odrezak
отбивная	krmenadla (svinjски odrezak)
шашлык	ražnjić
котлета	pljeskavica
мясное ассорти на гриле	mešano meso na žaru
рыба и морепродукты	riba i morski plodovi
тунец	tuna
треска	bakalar
осетр	jesetra
форель	pastrmka
креветки	škampi
кальмар	lignja

осьминог	hobotnica
устрицы	ostrige
омар	jastog
моллюски	školjke
десерт	desert
мороженое	sladoleđ
пирожное	kolač
фруктовый салат	
со взбитыми сливками	voćna salata sa šlagom
столовый прибор	pribor za jelo
тарелка	tanjir
бокал	čaša
чашка	šolja
нож	nož
вилка	viljuška
ложка	kašika





Учебное издание

Просвирина Ольга Артемовна

## СЕРБСКИЙ «С НУЛЯ»

Корректор Т. Д. Прокофьева

Оформление и верстка М. Н. Демидова

«Восток — Запад»

Тел./факс: (495) 101-36-29

Для корреспонденции: 127106, Москва, а/я 12

E-mail: [info@muravei.ru](mailto:info@muravei.ru)

Интернет: [www.muravei.ru](http://www.muravei.ru)

Подписано в печать 07.09.06. Формат 84x108/32

Усл. печ. л. 8,4. Тираж 1000 экз. Заказ № 7107.

Общероссийский классификатор продукции  
ОК-005-93, том 2; 953005 — литература учебная

Санитарно-эпидемиологическое заключение  
№ 77.99.02.953.Д.003857.05.06 от 05.05.2006 г.

ООО «Издательство АСТ»

170002, Россия, г. Тверь, пр. Чайковского, д. 27/32

Наши электронные адреса: [WWW.AST.RU](http://WWW.AST.RU) E-mail: [astpub@aha.ru](mailto:astpub@aha.ru)

ООО «Восток — Запад»

129085, г. Москва, Звездный бульвар, 21, стр. 1

Отпечатано с готовых диапозитивов  
в ООО «Типография ИПО профсоюзов Профиздат»  
109044, Москва, Крутицкий вал, 18

Дорогие друзья!

В нашем издательстве действует система «Книга — почтой». Мы высылаем литературу наложенным платежом в любой регион РФ, а также по предоплате в страны СНГ.

Заявки на получение литературы принимаются:

по телефону (495) 101-36-29

по эл. почте [knigi@muravei.ru](mailto:knigi@muravei.ru)

Если вы имеете доступ в Интернет, то на нашем сайте

[www.muravei.ru](http://www.muravei.ru)

вы найдете свежий прайс-лист и удобную форму заявки на получение литературы.

ЖДЕМ ВАШИХ ЗАЯВОК!

[www.muravei.ru](http://www.muravei.ru)

\*\*\*

[info@muravei.ru](mailto:info@muravei.ru)

(495) 101-36-29